

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

NÁRODOHOSPODÁŘSKÁ
FAKULTA
VŠE V PRAZE

Národohospodářské rozhodování v procesu transformace ekonomiky ČR II.

doc. Ing. Karel Zeman, CSc.

Obsah

- 1) NH rozhodování s pozitivními důsledky
- 2) NH rozhodování s negativními důsledky
 1. Úmyslné NH rozhodování
 2. Neúmyslné NH rozhodování
 3. Nekompetentní NH rozhodování
 4. Absence NH rozhodování
- 3) Ekonomické teorie v NH rozhodování

Národohospodářské rozhodování s pozitivními důsledky

NR s pozitivními důsledky

Privatizační proces

- 1) Vytvoření základních a nezbytných podmínek pro liberálně-tržní ekonomiku
- 2) Sociální transformace – restrukturalizace sociálních skupin občanů ČR
- 3) Zprivatizování převážného objemu rozhodujících výrobních, obchodních a jiných kapacit za poměrně krátký časový interval
- 4) Možnost každého občana ČR nabývat v PP majetek a akcie
- 5) Upřednostnění občanů ČR před silným zahraničním kapitálem
- 6) Vytvoření unikátního know-how státu na řízení procesu vymáhání pohledávek po lhůtě splatnosti
- 7) Zprivatizování značného objemu majetku bez finančních zdrojů odpovídajících tržní hodnotě prodávaného majetku zejména prostřednictvím kuponové privatizace
- 8) Eliminace nekalého nakládání se státním majetkem prostřednictvím rychlé privatizace, zejména kuponové
- 9) Efektivnost tzv. malé privatizace

NR s pozitivními důsledky

Restituční procesy

- 1) Vytvoření základních a nezbytných podmínek pro liberálně-tržní ekonomiku
- 2) Morální aspekt RP
- 3) Odstátnění značného objemu majetku prostřednictvím poměrně jednoduchých RP za poměrně krátký časový interval
- 4) Sociální transformace – restrukturalizace sociálních skupin občanů ČR
- 5) Náprava poměrně značné části majetkových křivd z let minulých
- 6) Možnost oprávněných osob dokoupit k vydanému majetku majetek vybudovaný či zhodnocený následně po odnětí
- 7) Náhradní naturální a náhradní finanční restituce
- 8) Rychlost RP

Národohospodářské rozhodování s negativními důsledky

I. Úmyslné NR s negativními důsledky

Privatizační proces

I. Neodpovědné pro hospodaření příjmů z privatizačního procesu

Instituce	Příjmy (mld. Kč)	Výdaje (mld. Kč)	Vyčerpáno příjmů (%)
MSNMP ČR	50,3	47,8	95
FNM ČR	741,9	737,4	99
PF ČR	29,6	9,9	33
Celkem	821,8	795,1	97

Pozn.: Údaje jsou k 31.12.2010.

MSNMP ČR = Ministerstvo pro správu národního majetku a jeho privatizaci ČR,
FNM ČR = Fond národního majetku ČR, PF ČR = Pozemkový fond ČR.

I. Úmyslné NR s negativními důsledky

2. Extrémní objem transakčních nákladů vynaložených na realizaci privatizačního procesu

Náklady vynaložené na	Výše nákladů (mld. Kč)
Realizaci privatizačního procesu	5
Výše státních garancí na odstraňování ekologických škod na privatizovaných majetcích	176
Sanaci (resp. odkup nebonitních aktiv) pěti privatizovaných bank	338
Celkem	519

Pozn.: Údaje jsou k 31.12.2010.

I. Úmyslné NR s negativními důsledky

3. Neúčast státu na valných hromadách bank při navyšování základního jmění bank → ztráta majority státu
 - **IPB** - neúčastí státu na valné hromadě při navýšení základního jmění IPB v r. 1993 došlo ke znehodnocení minoritní balík akcií státu
 - **ŽB** - neúčastí státu na valné hromadě při navýšení základního jmění ŽB v r. 1992 o 707 mil. Kčs získali zahraniční investoři podíl ve výši 52 % akcií, z toho 40 % vlastnila německá BHF-Bank a 12 % získala korporace IFC ze skupiny Světové banky
4. Rozsah a skutečná hodnota nemovitého majetku v základním jmění privatizovaných bank

I. Úmyslné NR s negativními důsledky

5. Extrémně nepřiměřená výše transakčních nákladů v privatizaci komerčního bankovníctví
6. Absence průkazné analýzy a řádné ocenění bonity aktiv v privatizaci komerčního bankovníctví
7. Absence průkazné analýzy a řádné ocenění výše nákladů ekologických sanací
8. Konflikt právních režimů privatizace a likvidace státních podniků
9. Neefektivní, resp. ztrátové převody majetku a majetkových účastí (akcií) do vlastnictví obcí

I. Úmyslné NR s negativními důsledky

10. Záporná bilance a neefektivní prodej komerčního bankovníctví

- **Zařazení IPB do privatizace akcií prostř.kupónů** - v r. 1992 prostř.kupónů prodáno 49,58 % akcií
- **Navýšení základního jmění** - v r. 1993 stát přišel o majoritu
- **Nedůsledné vymáhání závazku společnosti Nomura Belgium S.A.**, která navýšila základní jmění jen o cca polovinu oproti závazku v kupní smlouvě
- **Délka privatizačního procesu 8 let**

I. Úmyslné NR s negativními důsledky

- **Výkon akcionářských práv** - ve skutečnosti byl skandálně trestuhodný, tento bezprecedentní „nevýkon“ akcionářských práv byl způsoben:
 - vysokým podílem prodeje akcií prostř. kupónů
 - ztrátou majority státu
 - postupným snižováním státního podílu až na 36,29 % akcií
 - největší roztržitostí akcionářské struktury ze všech privatizovaných bank
 - mimořádným stupněm volnosti manažerů banky v rozhodovacích procesech
 - nízkým stupněm profesionality státních úředníků, kteří měli ve svém předmětu činnosti výkon akcionářských práv

I. Úmyslné NR s negativními důsledky

Restituční procesy

- I 1. Nedostatečné institucionální zajištění práv státu v RP
- I 2. Neexistence orgánů státní správy s pravomocí hájit práva státu
- I 3. Neexistence evidence RP
- I 4. Nespravedlivé oceňování nároků restitucí zemědělského a lesního majetku

I. Úmyslné NR s negativními důsledky

15. Asymetrické zvýhodnění církevních restitucí

- **Právní úprava postupu ocenění restitučních nároků.** Zvolen opačný postup oproti ostatním restitučním režimům, ve kterých se nejdříve rozhoduje o oprávněnosti nároku, který se následně oceňuje. U církevních restitucí proveden pro stát nevýhodný odhad před schválením zákona.
- **Algoritmus výpočtu finanční náhrady za nevydaný majetek.** U běžných restituentů náhrada za 1m² nevydané půdy 4 Kč, kdežto u církevních restitucí pevně stanovená výše finanční náhrady za 1 m² nevydané půdy více než 40 Kč.
- **Samostatná finanční náhrada za nemožnost užívání majetku za dobu jeho odnětí.** Následně byla tato celková částka valorizována náhradou za újmu církvím za dobu, kdy nemohly tento majetek užívat.
- **Splátkový kalendář.** Celková částka, valorizovaná za nemožnost užívat majetek, je rozdělená do pevného splátkového kalendáře v délce 30 let.

I. Úmyslné NR s negativními důsledky

- **Navýšení finanční náhrady o valorizaci splátek roční mírou inflace.** Tyto splátky jsou valorizovány inflačními doložkami.
- **Zákaz alokace zdrojů pro stát z majetku, který souvisí s vydáním.** Majetek je široce blokován, takže do doby vydání s ním stát nemohl žádným způsobem nakládat ani jej pronajmout, což jej ve svém důsledku stálo mnoho nákladů za dobu výkonu správy. Ve všech ostatních RP se majetky do doby vydání běžně pronajímaly.
- **Pevná lhůta pro vydání majetku církvím** je 6, výjimečně 12 měsíců. U ostatních restituentů lhůta stanovena není.
- **Prolomení restituční zásady**, že osobou oprávněnou může být pouze fyzická osoba.
- **Problematické nástupnictví „oprávněných“ právnických osob.**

2. Neúmyslné NR s negativními důsledky

1. Nesystémový výběr s. p., následně a. s., resp. jejich majetkových účastí, do kuponové privatizace
2. Umožnění zneužívat právního postavení drobným akcionářům z kuponové privatizace na valných hromadách společností s majetkovou účastí státu
3. Privatizace majetkových účastí státu prostřednictvím kupónů v procesu privatizace komerčního bankovníctví
4. Délka privatizačního procesu komerčního bankovníctví

2. Neúmyslné NR s negativními důsledky

5. Absence rozhodnutí o úvodní inventarizaci státního majetku = zpracování seznamu státního majetku, který stát nepochybně v budoucnu potřeboval pro výkon své působnosti
6. Nerovné podmínky pro zahraniční investory a tuzemské zájemce ve standardních metodách
7. Neefektivní privatizace movitých věcí zdravotnických zařízení
8. Umožnění negativních aktivit managementům státních podniků v PP

2. Neúmyslné NR s negativními důsledky

9. Legislativně právní nedostatečnost

- Nedostatečná ochrana vlastníků akcií z kuponové privatizace
- Oddělení pozemků od nemovitého a ostatního majetku při privatizaci zemědělství
- Spolehlivá blokáde možnosti trestuhodného nakládání s příjmy z PP
- Eliminace vzniku pohledávek po lhůtě splatnosti
- Právní nedostatečnost blokáde zahraničních nabyvatelů při likvidování výrobních kapacit získaných v PP z důvodu konkurence
- Nedostatečné hájení zájmů státu prostřednictvím zlatých akcií – zlaté akcie déle trvající, širší a výraznější práva

3. Nekompetentní NR s negativními důsledky

1. Rozsah a skutečná hodnota nemovitého majetku v privatizaci komerčního bankovníctví
2. Neefektivní výkon akcionářských práv v privatizaci komerčního bankovníctví
3. Neefektivní, resp. ztrátové převody majetku a majetkových účastí (akcií) do vlastnictví obcí
4. Nedůsledné dobývání oprávněných příjmů, resp. dividend státu jako akcionáře

3. Nekompetentní NR s negativními důsledky

5. Nekoncepční a ztrátové odstátnění bytového fondu
6. Nerovné podmínky pro zahraniční investory a tuzemské zájemce ve standardních metodách
7. Neefektivní privatizace movitých věcí zdravotnických zařízení
8. Umožnění negativních aktivit managementům státních podniků v PP

4. Absence národohospodářského rozhodnutí

1. Specifikace řízení s.p. v předprivatizační etapě a v likvidačním procesu
2. Úvodní předprivatizační inventarizace
3. Ocenění a pravidla odkupu tzv. „nebonitních“ aktiv z privatizovaných bank
4. Rychlá privatizace strategických společností mimo kuponovou privatizaci
5. Časový harmonogram PP mimo kuponovou privatizaci
6. Ekologické sanace
7. Pevně stanovená pravidla na využití příjmů z PP

Ekonomické teorie v národohospodářském rozhodování

Teorie vládního selhání

1. Extrémní objem transakčních nákladů vynaložených na realizaci PP
2. Neodpovědné pro hospodaření příjmů z PP
3. Záporná bilance a neefektivní prodej komerčního bankovníctví
4. Absence rozhodnutí o úvodní inventarizaci státního majetku = zpracování seznamu státního majetku, který stát nepochybně v budoucnu potřeboval pro výkon své působnosti
5. Neefektivní, resp. ztrátové převody majetku a majetkových účastí (akcií) do vlastnictví obcí
6. Nekoncepční a ztrátové odstátnění bytového fondu
7. Nerovné podmínky pro zahraniční investory a tuzemské zájemce ve standardních metodách
8. Umožnění negativních aktivit managementům s. p. v PP
9. Nedostatečné institucionální zajištění práv státu v RP
10. Neexistence orgánů státní správy s pravomocí hájit práva státu
11. Neexistence evidence RP
12. Asymetrické zvýhodnění církevních restitucí
13. Nespravedlivé oceňování nároků restitucí zemědělského a lesního majetku

Teorie zájmových skupin

1. Extrémní objem transakčních nákladů vynaložených na realizaci PP
2. Neodpovědné prohospodaření příjmů z PP
3. Záporná bilance a neefektivní prodej komerčního bankovníctví
4. Neefektivní, resp. ztrátové převody majetku a majetkových účastí (akcií) do vlastnictví obcí
5. Umožnění negativních aktivit managementům s. p. v PP
6. Neexistence orgánů státní správy s pravomocí hájit práva státu
7. Neexistence evidence RP
8. Asymetrické zvýhodnění církevních restitucí
9. Nespravedlivé oceňování nároků restitucí zemědělského a lesního majetku

Teorie morálního hazardu

1. Extrémní objem transakčních nákladů vynaložených na realizaci PP
2. Neodpovědné prohospodaření příjmů z PP
3. Záporná bilance a neefektivní prodej komerčního bankovníctví
4. Umožnění negativních aktivit managementům s. p. v PP
5. Neexistence orgánů státní správy s pravomocí hájit práva státu
6. Neexistence evidence RP
7. Asymetrické zvýhodnění církevních restitucí
8. Nespravedlivé oceňování nároků restitucí zemědělského a lesního majetku

Teorie asymetrických informací

1. Extrémní objem transakčních nákladů vynaložených na realizaci PP
2. Neodpovědné prohospodaření příjmů z PP
3. Záporná bilance a neefektivní prodej komerčního bankovníctví
4. Umožnění negativních aktivit managementům s. p. v PP
5. Neexistence orgánů státní správy s pravomocí hájit práva státu
6. Neexistence evidence RP
7. Asymetrické zvýhodnění církevních restitucí

Teorie dobývání renty

1. Extrémní objem transakčních nákladů vynaložených na realizaci PP
2. Neodpovědné prohospodaření příjmů z PP
3. Záporná bilance a neefektivní prodej komerčního bankovníctví
4. Umožnění negativních aktivit managementům s. p. v PP
5. Neexistence orgánů státní správy s pravomocí hájit práva státu
6. Neexistence evidence RP
7. Asymetrické zvýhodnění církevních restitucí

Děkuji za pozornost.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

